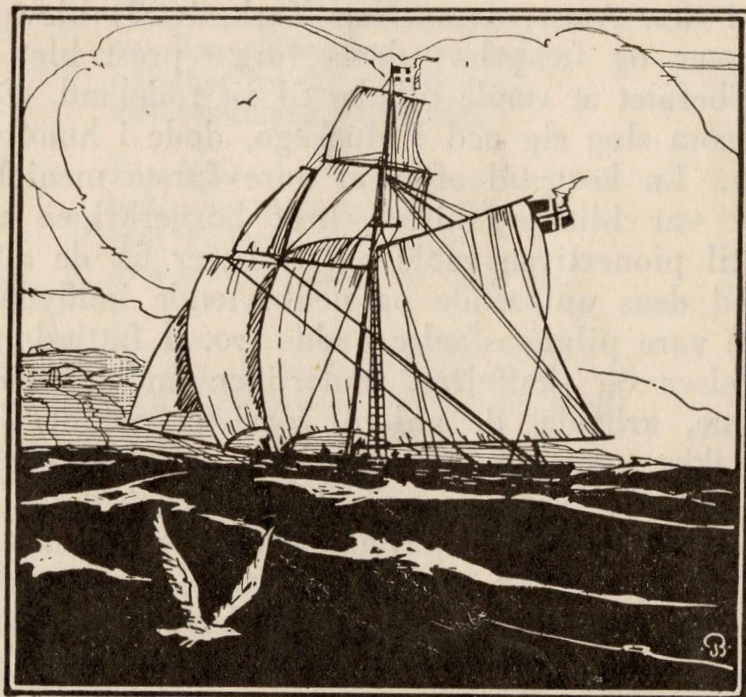

Liturgi
for
FESTGUDSTJENESTEN

SØNDAG DEN 5te JULI 1925

*Til minde om den første norske
indvandring til Amerika*

"RESTAURATIONEN"

1825

1925

Vore pilgrimsfædre

“Min sjæl, lov Herren, og alt hvad i mig er, love hans hellige navn! Min sjæl, lov Herren, og glem ikke alle hans velgjerninger! Herre, en bolig har du været os fra slekt til slekt. Du har været os en naadig Gud og velsignet os langt overflødigere end vi har kunnet bede eller forstaa. Dig være ære i menigheten ved Jesus Kristus gjennom alle slekter i al evighet! Amen.”

La dette være vor taksigelse og lovprisning idet vi ser tilbake paa vor hundredaarige historie i dette land! Vi er blit velsignet i det jordiske og i det aandelige. Derfor sømmer det sig at vi ydmyg erkjender vore synder og med taknemme hjerter gaar ind i Herrens helligdom og bøier os for vor skaper og herre.

Lutheranernes historie i dette land begynner i martyrdom. De første lutheranere ved St. John's floden i Florida (1565), flere hundrede i tal, blev grusomt myrdet fordi de var lutheranere. Den første prest i den ulykkelige Munk-ekspedition til Hudsonbugten (1619) holdt sin sidste præken, som var en likpræken, fra sit eget dødsleie. Lutheranere i New Amsterdam (New York, 1625) blev forfulgt, ilagt bøter og fængslet; deres første prest blev da han landet, befalet at vende tilbake til sit fødeland. De lutheranere som slog sig ned i Muskego, døde i hundredvis av malaria. En kort tid efter at vore første menigheter og synoder var blit organisert, brøt borgerkrigen ut, og i tillæg til pionerlivets møie og strabaser fik de altsaa krigen med dens opløsende og nedbrytende indflydelse.

Men vore pilgrimsfædre hadde tro. I fattigdom, under forfølgelser og skuffelser, undertiden endog forraadt av sine egne, arbeidet de videre, forvisset om at Guds ord vender ikke tomt tilbake, men lykkelig utfører hvad han sender det til. Gud har rikelig velsignet deres arbeide. Kristelige skoler, barmhjertighetsanstalter, missioner hjemme og i hedningeland, tusener av kirkespir som peker opad mot himlen, alle vidner om at arbeidet ikke har været forgjæves. Hvilken herlig arv har vi ikke mottat! De rikeste strøk av Amerika, Guds rene ord og uforfalskede sakramenter er os anbetrodd. Kjender vi vor besøkelsestid? Gud gi os at kjende den, saa vi ikke skal forspilde vor arv! Og Herrens, vor Guds liflighet være over os, og vore hænders gjerning fremme du for os, ja, vore hænders gjerning, den fremme du! I JESU NAVN. AMEN.

ACW

Indgangsbøn

SALME 10, 1—6

O store Gud, vi lover dig,
vi siger tak evindeligt!
Al verden sander det og veed,
at du er Gud av evighed.

Al engles hob og himlens hær,
lov, tak og pris for tronen bær,
og sangen av serafer gaar
saa langt, som himlens hvælving naar:

“Du hellig, hellig, hellig er,
Gud Zebaot, vor Herre kjær,
Og fuld er himlen al og jord
udaf din guddoms ære stor”.

Profeter og apostler glad
og dine vidner rad paa rad,
de staar for dig i livsens sal
med takkesang i tusindtal.

Din kristenhet paa denne jord
bekjender dig og paa dig tror,
som Faderen av evighet,
hvis magt ei maal og ende vet.

Og Sønnen, den enbaarne, som
fra dig til verdens frelse kom,
samt Helligaand, vor trøster sand,
høilovet over alle land.

Syndsbekjendelse:

Hellige Gud, himmelske Fader! Se i naade til mig arme, syndige menneske, som har krænket dig med tanker, ord og gjerninger og kjender den onde lyst i mit hjerte. For Jesu Kristi skyld, ha langmodighet med mig og forlat mig alle mine synder og gi mig at frygte og elske dig alene! Herre, miskunde dig over mig! Amen.

LITANI OG “ÆRE VÆRE GUD”

Kollekt:

Vi takker dig, evige, almægtige Gud, at du har været os en bolig fra slegt til slegt, været med vore fædre i de henfarne dage og ført os ind i dette gode land: Vi beder dig, vær fremdeles hos os med din godhet og miskund. Velsign dette vort nye hjemland med dets folk, præsident og al vor øvrighet. Velsign ogsaa vore fædres land med dets folk og konge, dets kirke og styre. Hjælp os ved din gode Helligaand til saa at leve efter dit sandhets ord og bære frugt derav i tro og et hellig levnet, at vi omsider kan naa frem til vort rette fædreland og bli evig salige ved din elskelige søn, Jesus Kristus, vor herre, som med dig lever og regjerer, en sand Gud fra evighet og til evighet. Amen.

Lektie. Es. 63, 7---9

SALME 545

Nu lover Herrens navn
og giver Herren ære
alt folk paa jorderig
og hedningernes hære!
Ti vældig over os
er Herrens miskundhet,
og stærk hans sandhed staar
i tid og evighet!

Halleluja for ham
al verden synge sammen!
Alt folk og tungemaal:
Halleluja og Amen!
Et høit halleluja
for frelse og for fred!
Ti riket det er hans
i tid og evighet!

EVANGELIUM. Luk. 1, 67-75

Troesbekjendelse:

Jeg tror paa Gud Fader, almægtigste, himmelens og jordens skaber.

Jeg tror paa Jesus Kristus, Guds enbaarne søn, vor herre, som blev undfanget av den Helligaand, født av jomfru

Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfor til helvede, opstod tredje dag fra de døde, opfor til himmels, sitter hos Guds, den almægtige Faders, høire haand, hvorfra han skal igjenkomme for at dømme levende og døde.

Jeg tror paa den Helligaand, en hellig almindelig kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kjødets opstandelse og det evige liv.

Salme 175

Lover den Herre, den mægtige konge med ære!
Lov ham, min sjæl, og lad det din forlystelse være!
Stem op en sang,
salter og harper giv klang,
syng for Gud Herren, den kjære.

Lover den Herre, som al ting saa herlig regjerer,
han som dig løfter som ørnen paa vinger og bærer,
lader dig faa
mer end du kunde forstaa,
bedre end hjertet begjærer!

Lover den Herre, som al ting saa vel for dig mager,
han, som dig helbred forunder og venlig ledsager;
han, som fra nød,
gjemmer dig udi sit skjød,
kyllingen ind til sig tager!

Lover den Herre, som dig i din stand giver lykke,
han, som med tusind velsignelser vet dig at smykke!
Tænk dog derpaa,
alt hvad hans magt kan formaa!
Tanken dit hjerte henrykke!

Lov da den Herre, min sjæl, og hvad i mig mon være,
alt som har aande, ophøie hans store navns ære!
Han er dig god,
ak gjør ham aldrig imod!
Amen. Han selv dig det lære!

PRÆKEN

Salme 124, 3---4

Naar Jesus kommer ind i landet
og fanger folket med sin magt,
og alle hjerter have sandet
hans ord og gjort med ham sin pakt,
da blir det lystelig at bo
I Herrens fred og stille ro.

Naar Jesus kommer — kjært at sige,
der blir et ganske andet liv,
et sandt og elskelig Guds rige
hos smaa og store, mand og viv,
og kjærlighet og himlens haab
alt ved Guds aand og ord og daab.

OFFER

KOLLEKT FOR ORDET. VELSIGNELSE

Salme 589, 7

Give da Gud, at hvor vi bo,
altid naar klokkerne ringe,
folket forsamles i Jesu tro
der, hvor det pleied at klinge;
Verden vel ei, men I mig ser,
alt hvad jeg sier, se det sker!
Fred være med eder alle!

SLUTNINGSBØN

Litt historie

Nogen hundre lutheranere nedsatte sig aar 1565 ved St. Johns elven i Florida, men blev næsten alle grusomt myrdet fordi de var lutheranere.

Den første lutherske prest i Amerika var Rasmus Jensen Aarhus, som fulgte Jens Munk ekspeditionen til Hudsonbugten i 1619. Det var aaret før "pilgrimsfædrene" landet i Amerika. Paa tre nær døde alle av sine lidelser den strenge vinter 1620. Pastor Aarhus holdt sin sidste præken, en likpræken, fra sit eget dødsleie.

De første lutheranere i New Amsterdam blev forfulgt og mulktet. Deres første prest, som kom i 1657, het Johan Ernest Gutwasser; han blev av regjeringen befalt at vende tilbake til Holland, men holdt sig skjult i to aar hos en nordmand.

Svenske lutheranere slog sig ned ved Delaware i 1633. Deres første prest var Reorsus Torkilus, 1639. Pastor John Campanius oversatte Luthers katekismus paa en indiansk dialekt og indvidde i 1648 den første lutherske kirke i landet; den stod nær Philadelphia.

Pastor Heinrich Melchior Muhlenberg kom til Philadelphia i 1742 og organiserte den første Lutherske synode i 1748.

* * *

Den norske indvandring begyndte da "Restaurationen", som var avgaat fra Stavanger den 4de juli 1825, landet i New York den 9de oktober samme aar. Kleng Pedersen var de indvandrede fører. Han døde i Bosque County, Texas, og er begravet paa den norske kirkegaard der.

Elling Eielsen, en lægprædikant, kom i 1839 og begyndte at virke blandt pionerene i Illinois og Wisconsin. Han blev ordinert den 3dje oktober 1843.

Pastor C. L. Clausen blev ordinert den 18de oktober 1843. Ved hans tiltak blev den første norske kirke bygget i Muskego i 1844; den blev indvidd den 13de mars 1845.

Pastor J. C. W. Dietrichson var den første ordinerte prest fra Norge. Han holdt sin første præken den 1ste september 1844 og organiserte den 10de oktober Østre Koshkonong menighet. Vestre Koshkonong kirke var den første norske kirke som blev indvidd, nemlig den 19de december 1844. Østre Koshkonong kirke blev indvidd den 31te januar 1845.

Av synoder blev først organisert "Den evangelisk lutherske kirke i Amerika," ogsaa kaldt Eielsens samfund, nemlig paa Jeffersons Prairie, Wis., 13de—14de april 1846.

Den norske synode for den evangelisk lutherske kirke i Amerika blev organisert i 1853 i Luther Valley kirken, Rock Prairie, Wis.

Den skandinaviske Augustanasynode blev organisert i 1860.

Den norsk-danske konferens blev organisert i 1870, Den norsk-danske Augustanasynode samme aar.

I 1875 forandret Eielsens synode sit navn til "Hauges Norsk Evangelisk Lutherske Synode".

Den 13de juni 1890 sluttet Augustanasynoden, Konferensen og Det antimissouriske broderskap sig sammen til Den forenede norsk lutherske kirke i Amerika.

Den lutherske frikirke blev organisert i 1897, Det lutherske brodersamfund i 1900.

Den 9de juni 1917 sluttet Hauges synode, Den norske synode og Den forenede kirke sig sammen til Den Norsk Lutherske Kirke i Amerika.

Statistik

Synoder	Prester	Menigh.	Konfim. medl.
Den Norsk Lutherske Kirke	1,215	2,745	286,977
Den lutherske frikirke	117	391	30,750
Tre andre synoder	65	109	7,433
Ialt	1,397	3,245	325,160
Alle lutheranere i Amerika	10,255	15,228	2,503,642
Samlet værdi av kirkeeiendom	\$225,140,677		
Samlet aarlig utgift	43,743,616		

*Publications by the Centennial Committee of
the Norwegian Lutheran Church of America:*

A HISTORY OF THE NORWEGIANS IN AMERICA
1825-1925, by Professor O. M. Norlie.

A CENTENNIAL CANTATA
Text by Rev. B. J. Rothnem; music by Professor F.
Melius Christiansen, Mus. D.

A SOUVENIR CENTENNIAL PROGRAM,
including the Order of Service, an Historical Sketch,
Historical Data, etc.

*This latter publication will be distributed free of
charge to the congregations on proper requisition.*

**AUGSBURG PUBLISHING HOUSE
Minneapolis**